

מעין דמות אֹרְנֵט – אישה שזרועותיה מונפות ככתפילה. ספק צלמית קדומה, מוארכת גוף, בעלת ראש זעיר, שדיים גדולים ואגן ירכיים רחב ביותר (ואולי, שמלה המתנופפת במחול). כך או אחרת, אלת פריון, קִדְשָׁה בריקוד פולחן. מלאכת הכיור מקפידה על "אי עידון" שבמגעים החיצוניים: פני השטח גבשושיים מאוד, מחוספסים מאוד, כמו הצטברה פטינה בת אלפי שנים (אולי בקרקעית ים). הפסל בנוי ממשחק עשיר של קימורים וקיעורים, הזורמים בניגודים הדדיים לאורך תבנית הקונטרפוסט המתפתלת בגל חינני. הצורות המתעגלות והנפחים המתכדרים חוברים לדיאלוג פנימי של חללי חוץ ופנים, וכאילו מחוללים החללים הללו יחד עם הקִדְשָׁה. קוטו אלול (מורום, רוסיה, 1920 – טורונטו, 1995), למד פיסול במחיצת דנציגר ב־1938 וספג ממנו את רוח הפיסול הארכאיסטי־מקומי. אמנם בין השנים 1939–1943 למד במכון לאמנות בשיקגו, ושם התקרב דווקא לפיסול פרה־קולומביאני ואפריקני, אך את זיקתו לתרבות המזרח־תיכונית הקדומה (ולתנ"ך) לא זנח לאורך שנים ארוכות ועד להגירתו לקנדה ב־1964. ב־1952 אמר: "נשמת הפיסול צריכה לנבוע באורח אורגני מהשראת התנ"ך ומחיי הארץ גם יחד". אלול המוקדם של שנות ה־40 וה־50 יצר בחומרים שונים, אך התמחה בפסלי עץ (בטרם עבר לאבן, ומאוחר יותר – לאלומיניום). פסלי ארד אינם שכיחים ביצירתו, והפסל הנוכחי הוא דוגמה לעיסוקו הקדם־מופשט (להפשטה התמסר מ־1960 בקירוב) ולנטייתו לדמויות מוארכות. אלול, איש אופקים חדשים, הציג בתערוכות הקבוצה כמעט רק פסלי עץ ואבן, מה שעשוי ללמד על העדפותיו החומריות. בכל אופן, פסלו זה מוכיח שליטה מרשימה במדיום ובעיצוב הנפחים. הוא מתחבר לפסלי העץ שלו: הודייה, חווה, בת יתרו, בת שבע, בת רועים ועוד – פסלים פרימיטיביסטיים שבסימן אלות פריון, רובן עירומות.

גדעון עפרת

איפקים רחבים : 120 שנות אמנות ישראלית: מאוסף עפרת לאוסף לויין, עבודות נבחרות

[Ofaḳim reḥavim : 120 shenot omanut Yisre'elit : me-osef 'Ofrat le-osef Leyin, 'avodot nivḥarot]

קרן וינה־ירושלים לאמנות ישראלית; 2012:155

ISBN: 9789655556247